

Aline Dereere & Helga Van Beeck (red.), *Marie Elisabeth Belpaire (1853-1948). Facetten van een levenswerk*, Antwerpen, Stichting Maria-Elisabeth Belpaire, 2002, 237 pp., ill., ISBN 90-806451-2-5 en Aline Dereere & Helga Van Beeck (sam.), *Marie Elisabeth Belpaire (1853-1948). Beelden uit een leven*, Antwerpen, Stichting Maria-Elisabeth Belpaire, 2003, 112 pp., ill., ISBN 90-806451 | Naar aanleiding van het 100-jarig bestaan in 2002 van de 'Belpaire-school' belichten een aantal auteurs in het eerst genoemde boek 'facetten' van het 'levenswerk' van de oprichtster Marie Elisabeth Belpaire. Zij werd in 1853 geboren in Antwerpen in een zeer welstellende familie, die het onderricht en de vorming van meisjes stimuleerde. Zo bezat zij een ruime talenkennis en groeide haar passie voor de letterkunde, die de rode draad doorheen haar leven bleef. Aan de ontmoeting met Mathilde Ramboux (pseudoniem Hilda Ram) in 1896 dankt zij, zoals zijzelf schrijft, haar belangstelling voor de Vlaamse beweging. Samen met Ramboux zet ze zich in voor de vrouwenwerking en de Vlaamse beweging.

In 1910 stichtte zij naar het voorbeeld van de Duitse katholieke Vrouwenbond een algemene vrouwenbond als overkoepelend orgaan van de vrouwengilden, boerinnengilden, studiekringen en mutualiteiten. Daarnaast was Belpaire de motor van vele onderwijsprojecten, met als doel meisjes en vrouwen een intellectuele vorming te geven. Zo is er de oprichting in 1896 van de Extension universitaire pour les femmes-Universiteitsonderricht voor vrouwen. Andere onderwijsinitiatieven van Belpaire waren de Anna Bijnsschool, het Belpaire-instituut, de Cours supérieur en de Katholieke Vlaamse Hogeschool voor Vrouwen.

Marie-Elisabeth Belpaire behoorde vanaf 1900 tot de kernredactie van het Vlaams katholieke tijdschrift *Dietsche Warande en Belfort* dat zij eveneens financierde.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog verbleef zij achter het Belgische front in De Panne waar zij zich inzette voor sociale en culturele initiatieven. Met de stichting van het dagblad *De Belgische Standaard* in 1915 kon Belpaire ook in eigen artikels opkomen voor de katholieke beginselen en de rechten van Vlamingen en kon ze zich verzetten tegen de toenemende immoraliteit. Hierbij aansluitend kan verwezen worden naar het eerder dit jaar aan de Universiteit Gent verdedigde proefschrift van Geraldine Reymenants, *Vrouweninvloed in het literaire veld. De medewerking van vrouwen aan katholieke Vlaamse tijdschriften, weekbladen en kranten, 1900-1940*. Uit deze studie blijkt, in tegenstelling tot het traditionele beeld van Belpaire, dat zij door bewuste reflectie op haar eigen handelen (in het literaire en journalistieke veld) en door inzicht in de heersende genderverhoudingen en machtsverhoudingen in het algemeen, een grote (symbolische) macht heeft kunnen verwerven. In de briefwisseling met koningin Elisabeth tussen 1917 en 1919 nam Belpaire het naast haar familieleden ook op voor militairen en burgers in nood. Na de Eerste Wereldoorlog stond zij niet meer op de voorgrond in het maatschappelijke leven maar wijdde zich aan een literaire carrière. Zij overleed op 9 juni 1948. Als illustratie en aanvulling bij het boek over het leven van deze vrouw, verzamelde dezelfde samenstellers een aantal unieke foto's in een tweede publicatie. In dit fotoboek werd een selectie opgenomen van beelden en documenten uit de in 2002 georganiseerde tentoonstelling *Omhoog, een verhaal over de ontvoogding van vrouwen, onderwijs en Marie Elisabeth Belpaire*. [ANN VAN GASTEL]